

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η αυτονόητη πρακτική σημασία της ταυτότητας της δικονομικής πράξης προσφέρει ικανά ερεθίσματα για επιστημονική ενασχόληση με το ζήτημα αυτό. Τα ερωτήματα πότε επανεκδικάζεται η ίδια πράξη και σε ποιό βαθμό επιτρέπεται η μεταβολή στοιχείων της κατηγορίας εμφανίζονται με ιδιαίτερη συχνότητα στην τρέχουσα δικαστηριακή πρακτική και συνοδεύονται από σοβαρές ερμηνευτικές δυσχέρειες, οι οποίες υποκρύπτουν ένα σύνθετο και πολύπλευρο θεωρητικό προβληματισμό.

Ομοιογώ ότι συνειδητοποίησα πλήρως πόσο βαθύ είναι το δογματικό υπόστρωμα της έννοιας της δικονομικής πράξης κατά τη διάρκεια της συγγραφής της παρούσας μονογραφίας. Όπως θα φανεί από τις αναπτύξεις της μελέτης οι θεωρητικές προκείμενες της δικονομικής πράξης αγγίζουν τα θεμέλια του δικονομικού μας συστήματος. Η λειτουργική σύνδεση της δικονομικής πράξης με τους θεσμούς του δεδικοσμένου και της μεταβολής της κατηγορίας δημιουργεί εστίες τριβών μεταξύ αντίρροπων δικονομικών αρχών, οι οποίες πρέπει να ιεραρχηθούν και να εναρμονισθούν. Η έννοια της δικονομικής πράξης – πέραν του ότι αποτελεί μία δυσεπίλυτη εξίσωση με ποικίλους και ετερόκλητους συντελεστές – δίδει το στίγμα της αρχιτεκτονικής και του δικαιοπολιτικού προσανατολισμού του δικονομικού μας συστήματος. Πράγματι, η δικονομική πράξη λειτουργεί ως παράγοντας καταμερισμού εξουσιών μεταξύ κατηγορούσας αρχής και ποινικού δικαστηρίου, διευθετεί τη σύγκρουση μεταξύ ασφάλειας δικαίου και ουσιαστικής δικαιοσύνης και αποτελεί αντίβαρο έναντι της ποινικής εξουσία της Πολιτείας.

Η συγγραφή της παρούσας εργασίας συνέπεσε με τη γέννηση των δύο παιδιών μου, του Παύλου και της Αλίκης. Παρά της επιφανειακής αντιξοότητα, η παρουσία τους αποτέλεσε πηγή έμπνευσης και κινητήρια δύναμη. Η ολοκλήρωση της εργασίας θα ήταν πάτως ανέφικτη χωρίς την ολόψυχη συμπαράσταση και κατανόηση της συζύγου μου Λένας, η οποία μάλιστα, παρά τον επαγγελματικό και οικογενειακό φόρτο της, συχνά επιζητούσε να την καταστήσω κοινωνό των προβληματισμών μου. Δικαιωματικά η μονογραφία αυτή είναι αφιερωμένη στη σύζυγό μου και στα παιδιά μου ως ελάχιστο υποκατάστατο του χρόνου, που τους στερήθηκα.

Ο διάλογος και η άψογη συνεργασία με όλους τους συναδέλφους μου του Τομέα Ποινικών Επιστημών της Νομικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών προώθησαν τη συγγραφή του παρόντος έργου. Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω στον ακαδημαϊκό μου δάσκαλο Αναπηρωτή Καθηγητή Ιωάννη Γιαννίδη, ο οποίος με προέτρεψε να ασχοληθώ με το θέμα. Στην εμπάθυνση του προβληματισμού μου συνέβαλαν οι καίριες παρατηρήσεις του Ηλία Αναγνωστόπουλου καθώς και η ανταλλαγή απόψεων με τον Γιώργο Τρια-

Πρόλογος

νταφύλλου, με τον οποίον μάλιστα μοιράσθηκα ώρες συγγραφής στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου. Τέλος, πολύτιμα ερεθίσματα αποκόμισα από τον Αλέξανδρο Δημάκη κατά τη συνδιδασκαλία του Μαθήματος της Ποινικής Δικονομίας στο πλαίσιο του ΜΚΣ ως προς την προσέγγιση επί μέρους ζητημάτων, που αντιμετωπίζω στο βιβλίο.

Η επιμελημένη εμφάνιση του βιβλίου οφείλεται στον Πάνο Σάκκουλα, ο οποίος ανέλαβε με προθυμία και γνήσιο ενδιαφέρον την έκδοσή του. Τέλος δεν πρέπει να παραλείψω να ευχαριστήσω τη δικηγόρο κ. Φωτεινή Σμυρνωτάκη, η οποία, πέρα από την ευσυνείδητη αρωγή της στην επαγγελματική μου δραστηριότητα, ανέλαβε το άχαρο έργο της διόρθωσης των τυπογραφικών δοκιμίων.

Αθήνα Μάϊος 2010

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Ι. Η σημασία της δικονομικής πράξης

Σκοπός της ποινικής δίκης είναι η υπαγωγή ορισμένης ανθρώπινης συμπεριφοράς στον εφαρμοστέο ποινικό κανόνα και η επιβολή των προβλεπομένων ποινικών κυρώσεων¹. Στο μέγιστο δυνατό αφαιρετικό επίπεδο ως δικονομική πράξη θα μπορούσε να ορισθεί η θεματική ενότητα, η οποία κρίνεται με την απόφαση του ποινικού δικαστηρίου². Πλείστες διατάξεις του ΚΠΔ (π.χ. άρθρα 246 παρ. 1, 250 παρ. 1, 273 παρ. 2, 313, 321 παρ. 1 περ. δ΄, 371 παρ. 3) αναφέρονται στην πράξη, που αποτελεί το αντικείμενο της κατηγορίας, του βουλεύματος ή της απόφασης.

Ο νόμος δεν εξειδικεύει σε τι συνίσταται η «πράξη», που αποτελεί το αντικείμενο της ποινικής δίκης, με συνέπεια ο προσδιορισμός της έννοιας της δικονομικής πράξης να επαφίεται στην επιστήμη και τη νομολογία. Παρά τη μακρά και συστηματική ενασχόληση και την πληθώρα των προτεινομένων λύσεων η προβληματική της δικονομικής πράξης εξακολουθεί να είναι σήμερα τόσο αμφιλεγόμενη όσο ήταν και κατά τα πρώιμα στάδια του σχετικού προβληματισμού, τα οποία ανατρέχουν στα τέλη του 19ου αιώνα. Η διαπίστωση των συντακτών του Γερμανικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας του έτους 1879 ότι «*το ζήτημα υπό ποιές προϋποθέσεις συντρέχει η ταυτότητα της πράξης, όταν αυτή βιάσει των πορισμάτων της αποδεικτικής διαδικασίας αποκτά διαφορετική μορφή από εκείνη, που της προσέδωσε η κατηγορία, δεν υπόκειται σε γενικούς κανόνες, αλλήλ κρίνεται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της κάθε περίπτωσης*»³, αποδείχθηκε - παρά την παρέλευση 130 ετών περίπου - ανθεκτική στο χρόνο. Με τη θέση αυτή δεν εκφράζεται παραίτηση από την προσπάθεια ορισμού της δικονομικής πράξης, αλλήλ απλώς επισημαίνεται ότι τα διαθέσιμα για τον ορισμό της δικονομικής πράξης κριτήρια δεν είναι γενικής ισχύος, αλλήλ πρέπει πάντοτε να προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες της κάθε περίπτωσης⁴. Στην πορεία της μελέτης θα ελέγξουμε αν, και σε ποιο βαθμό, ισχύει αυτή η διαπίστωση.

Η δικονομική πράξη αποτελεί κομβικό μέγεθος στο ποινικό δικονομικό σύστημα, αφού ασκεί καθοριστική επιρροή όχι μόνο κατά τη διάρκεια, αλλήλ και μετά την αμετά-

1. *Ανδρουλάκης*, Θεμελιώδεις έννοιες, 3.

2. Βλ. έναν αντίστοιχο ευρύ ορισμό σε *Bertel*, 1.

3. *Hahn*, *Materialien*, Band 3, 205 επ.

4. Βλ. σχετικά *Barthel*, 43.

Κεφάλαιο Α'

κλήτη περάτωση της ποινικής διαδικασίας. Ειδικότερα η πράξη, για την οποία απαγγέλλεται η καταδίκη, επιβάλλεται να είναι η ίδια - τουλάχιστον κατά τα ουσιώδη στοιχεία της - με εκείνη, για την οποία ασκήθηκε η ποινική δίωξη (απαγόρευση μεταβολής της ποινικής κατηγορίας). Από την άλλη μεριά η πράξη, που αποτελεί το αντικείμενο μιας ποινικής δίκης, απαγορεύεται να επανακριθεί, όσο μεν εκκρεμεί η ποινική δίκη λόγω εκκρεμοδικίας, μετά δε την έκδοση αμετάκλητης απόφασης λόγω δεδικασμένου (ne bis in idem). Μεταβολή κατηγορίας, εκκρεμοδικία και δεδικασμένο συνθέτουν ένα τρίπτυχο, κοινή συνισταμένη του οποίου είναι η δικονομική πράξη⁵.

Η δικονομική πράξη πρέπει να ορισθεί κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να εναρμονίζονται οι συχνά αντίρροπες δικονομικές αρχές και σκοπιμότητες, που διασταυρώνονται κατά τη σύνθετη και πολυεπίπεδη δογματική λειτουργία της στις επί μέρους φάσεις της ποινικής διαδικασίας. Η στάθμιση αυτών των αρχών συνάπτεται με ζητήματα κεφαλιώδους σημασίας, που επηρεάζουν τη δογματική φυσιογνωμία της δικονομικής πράξης και εξακολουθούν να παραμένουν στην επιστήμη κατά το μάλιστα ή ήπιο νεφελώδη. Τέτοια είναι π.χ. η σχέση μεταξύ των εννοιών της πράξης στο ουσιαστικό και στο δικονομικό δίκαιο⁶, η υφή (οντολογική ή κανονιστική) της δικονομικής πράξης ή η επίδραση, που ασκούν στην τελευταία οι αξιολογήσεις του ουσιαστικού ποινικού δικαίου. Σε αυτό το αχανές και σύνθετο ερμηνευτικό περιβάλλον ο εννοιολογικός προσδιορισμός της δικονομικής πράξης αποτελεί μία δυσεπίλυτη εξίσωση, η οποία επηρεάζεται από πολλούς και ετερόκλητους συντελεστές. Ενόψει των ανωτέρω δεν ενέχει κανένα ίχνος υπερβολής η θέση του *Beulke*, ο οποίος παρομοιάζει τις ερμηνευτικές προσπάθειες για τον ορισμό της δικονομικής πράξης με προσπάθεια τετραγωνισμού του κύκλου⁷.

II. Η ανισόπεδη λειτουργία της δικονομικής πράξης στη μεταβολή της κατηγορίας και στο δεδικασμένο

Όπως προαναφέρθηκε, με εργαλείο τη δικονομική πράξη τέμνονται δύο ζητήματα: Αφενός καθορίζεται μέχρι ποίου σημείου διερευνάται και βελτιώνεται η ποινική κατηγορία (μεταβολή κατηγορίας)⁸ και αφετέρου καθορίζεται σε ποια έκταση απαγορεύεται να επανακριθεί η πράξη, για την οποία έχει εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση (δεδικασμένο)⁹.

5. *Δέδες*, 19, *Ανδρουλάκης*, Θεμελιώδεις έννοιες, *Roxin*, Strafverfahrensrecht, § 20 A II.

6. Η δικονομική πράξη διακρίνεται εννοιολογικά από την πράξη του ουσιαστικού δικαίου. Μάλιστα στη γερμανική επιστήμη καταγράφεται και ορολογική διαφοροποίηση: Η πράξη αποδίδεται στο ουσιαστικό δίκαιο με τον όρο *Handlung*, ενώ στο δικονομικό δίκαιο με τον όρο *Tat*.

7. *Beulke*, BGH – Festgabe, 806.

8. Βλ. αντί πολλών LR – *Rieß*, Einl. Abschn. J, Rn 60, KMR – *Stuckenberg*, § 264, Rn 3.

9. Συχνά καταγράφεται ως τρίτη δικονομική συνέπεια της δικονομικής πράξης η απαγόρευση να δικασθεί κάποιος για την ίδια πράξη, για την οποία εκκρεμεί άλλη ποινική δίκη, που δεν έχει ακόμη καταστεί αμετάκλητη (βλ. π.χ. *Ανδρουλάκη*, Θεμελιώδεις έννοιες, 181). Ωστόσο εκκρεμοδικία και δεδικασμένο έχουν ως μόνη διαφορά το χρονικό σημείο, στο οποίο κρίνεται η ταυτότητα

Οι δύο άξονες, γύρω από τους οποίους περιστρέφεται η δικονομική πράξη (μεταβολή κατηγορίας – δεδικασμένο), δεν ευθυγραμμίζονται: Ενώ η κατηγορία μεταβάλλεται στο πλαίσιο της ίδιας δίωξης, αντιθέτως το ζήτημα του δεδικασμένου ανακύπτει σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο, όταν δηλαδή η ποινική δίκη έχει περατωθεί αμετακλήτως και ασκείται νέα ποινική δίωξη για την ίδια πράξη. Εκτός από αυτήν την τυπολογική διαφορά, μεταβολή κατηγορίας και δεδικασμένο εμφανίζουν βαθύτερες αντιθέσεις, οι οποίες πηγάζουν από τον εκ διαμέτρου αντίθετο προσανατολισμό των δύο θεσμών. Ειδικότερα, ο μηχανισμός της μεταβολής της κατηγορίας προσανατολίζεται μονομερώς στην ανεύρεση της ουσιαστικής αλήθειας, καθώς προσαρμόζει την ποινική απόφαση στα πραγματικά περιστατικά, που διαπιστώνονται κατά τη διερεύνηση της κατηγορίας. Αντιθέτως το δεδικασμένο αποκλείει την επανεκδίκαση της πράξης, για την οποία εκδόθηκε αμετάκλητη απόφαση, ανεξαρτήτως αν η τελευταία είναι ορθή ή εσφαλμένη ή αν συνέλαβε πλήρως την απαξία της εγκληματικής συμπεριφοράς.

Η δικονομική πράξη ως κοινός φορέας τόσο της μεταβολής της κατηγορίας όσο και του δεδικασμένου¹⁰ ακροβατεί ανάμεσα σε δύο αντίθετους πόλους, με συνέπεια να περιέρχεται σε πεδίο εντάσεως. Ο ερμηνευτής καλείται να ορίσει τη δικονομική πράξη κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να εξισορροπούνται οι διϊστάμενες λειτουργίες, που επιτελούν στο δικονομικό μας σύστημα η μεταβολή της κατηγορίας και το δεδικασμένο. Καθίσταται επομένως αντιληπτό ότι ο εννοιολογικός προσδιορισμός της δικονομικής πράξης είναι άρρηκτα συνυφασμένος με τη δικαιολογητική βάση της μεταβολής της κατηγορίας και του δεδικασμένου.

III. Δικαιολόγηση του θεσμού της μεταβολής της κατηγορίας

A. Κατηγορητική αρχή και θεματικός προσδιορισμός του αντικειμένου της ποινικής δίκης

Η πεμπτούσια του ισχύοντος κατηγορητικού συστήματος είναι η ετεροπροσωπία των οργάνων, στα οποία ανατίθεται η κίνηση της ποινικής δίωξης αφενός και η απόφαση επί της ποινικής κατηγορίας αφετέρου. Προς τούτο δημιουργήθηκε μια αυτοτελής κρατική αρχή, η εισαγγελική, η οποία επιφορτίσθηκε με το έργο της έγερσης της ποινικής κατηγορίας. Το Δικαστήριο δεν μπορεί να επιληφθεί αυτεπαγγέλτως μιας ποινικής υπόθεσης, χωρίς να έχει προηγουμένως ασκηθεί ποινική δίωξη από τον Εισαγγελέα: «*nemo iudex sine actore*» («κανένας δικαστής χωρίς κατηγορο»)¹¹. Το κατηγορητικό σύστημα

της πράξης (πριν ή μετά το αμετάκλητο της απόφασης αντίστοιχα), ενώ κατά τα λοιπά οι δύο θεσμοί συμπίπτουν κατά το ότι αφενός προϋποθέτουν πλείονες ποινικές δίκες και αφετέρου έχουν κοινή στόχευση (δηλαδή τον αποκλεισμό των πολλαπλών δίωξεων της ίδιας πράξης), γι' αυτό άφληστε προκαλούν την ίδια δικονομική συνέπεια (απαράδεκτο της ασκηθείσας ποινικής δίωξης).

10. Αυτό τουλάχιστον δέχεται η κρατούσα στη θεωρία και τη νομολογία άποψη. Για την εναλλακτική πρόταση της μεταβλητής δικονομικής πράξης, η οποία ορίζεται στενότερα στο δεδικασμένο απ' ό, τι στη μεταβολή της κατηγορίας, βλ. αναλυτικά κατωτέρω σελ. 189 επ.

11. *Ανδρουλάκης*, Θεμελιώδεις έννοιες, 63.

Κεφάλαιο Α'

ευρίσκει την αυθεντική έκφρασή του στην αγγλοσαξωνική ποινική δίκη. Αυτή διαμορφώνεται ως κατ' αντιδικία διαδικασία, όπου οι διάδικοι (κατηγορούμενος και κατηγορούσα αρχή) συγκεντρώνουν με δική τους επιμέλεια και προσκομίζουν τις αποδείξεις ενώπιον του δικαστή, ο οποίος χωρίς να έχει εξεταστικά καθήκοντα διευθύνει απλώς τη δημόσια και προφορική συζήτηση μεταξύ των διαδίκων επέχων θέση οιοσδήποτε διαιτητού.

Ωστόσο η σύγχρονη ποινική δίκη στις χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης (της Ελλάδος συμπεριλαμβανομένης) αφίσταται από το αγγλοσαξωνικό πρότυπο, αφού εμπλουτίζει την κατηγορητική δίκη με στοιχεία της παλαιάς εξεταστικής. Η προδικασία εξακολουθεί να υπόκειται στις εξεταστικές αρχές (έλληψη αντιδικίας, έγγραφο, μυστικότητα), ενώ αντιθέτως η διαδικασία στο ακροατήριο διεξάγεται υπό συνθήκες αντιδικίας στηριζόμενη στις αρχές της δημοσιότητας και της προφορικότητας¹². Μάλιστα ορισμένα κατάλοιπα του παλαιού εξεταστικού συστήματος έχουν επιβιώσει και στην κύρια διαδικασία. Συγκεκριμένα ο ποινικός δικαστής, κατ' αντιστοιχία προς τον ομόλογό του εξεταστή δικαστή, αναζητεί ο ίδιος την ουσιαστική αλήθεια χωρίς να αυτοπεριορίζεται στις αποδείξεις, που εισφέρουν στη δίκη οι διάδικοι. Λόγω της σοβαρότητας των ποινικών υποθέσεων κρίνεται επιβεβλημένο η διερεύνηση της κατηγορίας να ανατεθεί στο ίδιο το ποινικό δικαστήριο και να μην επαφίεται στην πρωτοβουλία των διαδίκων¹³. Έτσι εξασφαλίζεται ότι κατά τη διάρκεια της ποινικής δίκης θα ερευνηθούν με πληρότητα όλα τα στοιχεία, που ασκούν επιρροή στην ερευνώμενη κατηγορία, ασχέτως αν αυτά προβλήθηκαν από τους διαδίκους ή την κατηγορούσα αρχή¹⁴. Η αρχή της αναζήτησης της ουσιαστικής αλήθειας ή αρχή της ανάκρισης (Instruktionsmaxime)¹⁵, όπως άλλως αποκαλείται, αποτυπώνεται ευκρινώς στο άρθρο 351 παρ. 1 εδ. β' ΚΠΔ, κατά το οποίο εκείνος, που διευθύνει τη συζήτηση «*φροντίζει με επιμέλεια, ώστε με τη σειρά που θα προσδιοριστεί να διασαφηνισθούν όσο το δυνατό πληρέστερα τα σχετικά με την πράξη και όλα όσα αφορούν την κατηγορία ή την υπεράσπιση...*». Με αντίστοιχη υποχρέωση βαρύνεται και ο Ανακριτής, ο οποίος οφείλει να πράξει κάθε τι που μπορεί να βοηθήσει στην εξακρίβωση της αλήθειας και να εξετάσει αυτεπαγγέλτως όχι μόνο την ενοχή, αλήθεια και την αθωότητα του κατηγορουμένου (βλ. άρθρο 239 παρ. 2 εδ. α' ΚΠΔ)¹⁶.

Τα ανακριτικά (διερευνητικά) καθήκοντα, με τα οποία εξοπλίζεται το ποινικό δικαστή-

12. Οι ιστορικές καταβολές αυτού του μικτού συστήματος ανατρέχουν στη γαλλική ποινική δίκη. Ο ναπολεόντειος Code d' Instruction Criminelle του 1808 λειτούργησε ως πρότυπο όλων σχεδόν των νομοθετικών πρωτοβουλιών του 19ου αιώνα στην ηπειρωτική Ευρώπη. Βλ. σχετικά *Τζαννιτή* σε: *Λ. Κοτσαλή/Δ. Κιούνη* (επιμ. έκδ), *Ιστορία του ποινικού δικαίου και των ποινικών θεσμών*, σελ. 413 επ.

13. *Ανδρουλάκης*, *Θεμελιώδεις έννοιες*, 187.

14. *Bertel*, 85.

15. Για την αρχή αυτή, βλ. *Ανδρουλάκη*, *Θεμελιώδεις έννοιες*, 179, *Καπρά*, ΠΔΔ, 372, 727, ο οποίος χρησιμοποιεί και τον όρο «υποχρέωση διασαφήνισης της κατηγορούμενης πράξης».

16. Αυτές οι υποχρεώσεις του Ανακριτή είναι πάντως σύμφυτες με τα εξεταστικά χαρακτηριστικά της προδικασίας.

ριο, δεν συνεργάζονται απρόσκοπτα με το κατηγορητικό αξίωμα. Το παλαιό εξεταστικό σύστημα παρείχε στο ποινικό δικαστήριο την απεριόριστη εξουσία να εξετάσει όχι μόνο την πράξη, με αφορμή την οποία κινήθηκε η ποινική διαδικασία, αλλά και όποια άλλη αξιόποινη πράξη του κατηγορουμένου ανέκυπτε κατά την πορεία της δίκης, ιδίως μέσω της ομολογίας, η οποία μπορούσε να αποσπασθεί παντί τρόπω, ακόμη και με βασανιστήρια¹⁷. Δεδομένου ότι ο δικαστής της κατηγορητικής δίκης, ακόμη και μετά την εγκατάλειψη του εξεταστικού συστήματος, εξακολουθεί να ερευνά με δική του πρωτοβουλία την υπόθεση, πρέπει να εξευρεθεί μία δικηλείδα ασφαλείας, η οποία θα αποτρέψει την επέκταση της ερευνητικής δραστηριότητάς του σε πράξεις διαφορετικές από εκείνες, που δίδονται από την κατηγορούσα αρχή.

Η επεληθούσα με την επικράτηση του κατηγορητικού συστήματος μεταβίβαση της αρμοδιότητας για τη δίωξη του εγκλήματος από το Δικαστή στον Εισαγγελέα δεν θέτει από μόνη της επαρκές ανάχωμα στην ερευνητική δραστηριότητα του ποινικού δικαστηρίου. Αν η ποινική δίωξη εκληφθεί απλώς και μόνο ως μία εκ των τυπικών προϋποθέσεων για την έναρξη της ποινικής δίκης, ο ποινικός δικαστής θα εξακολουθεί να καθορίζει κατά το δοκούν το αντικείμενο της δίκης ακόμη και καθ' υπέρβαση του περιεχομένου του εισαγγελικού «αιτήματος». Ενόψει του ότι ο δικαστής συνήθως ρέπει ψυχολογικά προς την επιβεβαίωση όσων περιστάσεων της εγκληματικής συμπεριφοράς δεν εγγράφονται στην κατηγορία, αλλά αποτελούν καρπό της δίκης του ερευνητικής δραστηριότητας, η πλήρης αποδέσμευση του δικαστηρίου από το περιεχόμενο της κατηγορίας θα διακύβευε τη δικαστική αμεροληψία¹⁸.

Η ανάθεση της αρμοδιότητας για τη δίωξη του εγκλήματος σε όργανο διαφορετικό από το ποινικό δικαστήριο αποκτά ουσιαστικό αντίκρουσμα¹⁹, μόνο αν αξιωθεί επιπροσθέτως ότι η διωκτική αρχή δεν προκαλεί απλώς την έναρξη της δίκης, αλλά πολύ περισσότερο καθορίζει το θέμα, το οποίο τίθεται υπό δικαστική διερεύνηση²⁰. Χωρίς αυτήν την αναγκαία συμπλήρωση η ποινική δίωξη υποβαθμίζεται σε ένα μη δεσμευτικό για το ποινικό δικαστήριο εισαγγελικό αίτημα με συνέπεια να διαμορφώνεται μια ποινική δίκη, η οποία είναι τύποις κατηγορητική, ουσία όμως εξεταστική και επομένως ακατάλληλη για την εκπλήρωση των δικαιοπολητικών σκοπιμοτήτων, που υπαγόρευαν το διαχωρισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ Εισαγγελέα και Δικαστηρίου²¹. Επομένως στην ισχύουσα σε εμάς εκδοχή του κατηγορητικού συστήματος το διαγνωστικό – ερευνητικό καθήκον

17. Για τη δομή της εξεταστικής δίκης, βλ. αναλυτικά *Καθφέλην*, 38 επ. Πρβλ. επίσης και *Δέδε*, 56.

18. *Bertel*, 78, *Detmer*, 109.

19. Ο *Bertel*, 77, επισημαίνει πάντως ορθά ότι μία δίκη παραμένει τύποις κατηγορητική, εφόσον η έναρξή της εξαρτάται από την εισαγγελική πρωτοβουλία ανεξαρτήτως του εάν ο Εισαγγελέας καθορίζει και το εύρος του αντικειμένου της δίκης.

20. *Neuhaus*, 2, *Detmer*, 43, LR – *Gollwitzer*, § 264, Rn 1, KK – *Schorheit*, § 155, Rn 1, *Paeffgen* – GS *Heinze*, 616, *Barthel*, 59, *Καθφέλην*, 63, *Δέδες*, 41, 56.

21. *Bertel*, 77.